

Programma Woonzorgzoning

2009-2010

Krimpen aan den IJssel

vastgesteld door

Programmagroep en Algemeen Bestuur

Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel

d.d. 17 maart 2009

Inhoud

	Voorwoord	2
	Samenvatting	3
1.	Inleiding	6
2.	Doelstelling en criteria	6
3.	Monitor	7
4.	WoonZorgWelzijn Verkenner	10
5.	Participatie	10
6.	Programma	11
7.	Deelprojecten woonzorgzonerings	18
8.	Organisatie	25
9.	Communicatie	26
10.	Begroting	28
Bijlagen:		
1.	Participanten	29
2.	Classificatie toegankelijkheid woningen	30
3.	Borging criteria woonzorgzonerings in beleid Gemeente Krimpen aan den IJssel	32

Progr2009-4 / 04-2009

Samenstelling:
Loes M.T. Hulsebosch
Hulsebosch Advies
hulsebosch@hm-advies.nl

Woonzorgzonerings Krimpen aan den IJssel
Gemeente Krimpen aan den IJssel
Postbus 200
2920 AE Krimpen aan den IJssel
Programmasecretariaat:
Janny Nieboer 0180-540794

Voorwoord Mw A.A. Aeyelts Averink-Winsemius, wethouder Krimpen aan den IJssel, Voorzitter Algemeen Bestuur Woonzorgzoning.

In Krimpen aan den IJssel is het programma woonzorgzoning een blijvende factor bij de beleidsontwikkeling, zowel bij de gemeente als bij de deelnemende instellingen en organisaties. De doelstelling van woonzorgzoning om de burgers van Krimpen aan den IJssel zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te laten zijn, past in de tijdgeest en sluit aan bij andere beleidlijnen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en participatie.

Er is reden voor trots en optimisme vanwege de gegroeide samenwerking tussen de partners in woonzorgzoning en de stevige betrokkenheid van de gemeentelijke overheid, instellingen voor zorg, welzijn en wonen en vertegenwoordigers van de burgers van Krimpen aan den IJssel. Mensen hebben hart voor de doelen van het programma en willen zich er voor langere tijd aan verbinden. Het programma breidt zich uit, er worden deelprojecten afgerond en nieuw ontwikkeld. Door de realisatie van nieuwbouw stijgt het aantal woningen binnen de gemeente, dat geschikt is om zelfstandig in te blijven wonen, ook wanneer de leeftijd toeneemt en men te maken heeft of krijgt met lichamelijke beperkingen. Op de diverse deelaspecten van het programma worden activiteiten ontwikkeld en bij alles staat samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid voorop.

De gemeentelijke inzet op het gebied van maatschappelijke ondersteuning is als gevolg van de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning geïntensiveerd. We zijn blij dat we de keuzevrijheid van burgers voor huishoudelijke zorg hebben kunnen waarborgen. Toch zijn er zorgen. In 2009 (en 2010) worden wijzigingen doorgevoerd in de AWBZ, waardoor een aantal doelgroepen geen aanspraak meer kan maken op de functie begeleiding. De gemeente heeft vanuit de Wmo echter de taak te zorgen dat elke inwoner mee moet kunnen doen in de Krimpense samenleving. Dat kan ook gelden voor personen die de begeleiding op grond van de AWBZ kwijt raken. In 2009 zal de gemeente hiervoor een tijdelijk vangnet creëren, de consequenties verder in kaart brengen en beleid ontwikkelen voor 2010 en volgende jaren. In het kader van woonzorgzoning willen we samen met maatschappelijke organisaties kijken hoe we in buurten en wijken een vroege signalering van knelpunten in het zelfstandig wonen kunnen onderkennen en daar ook gezamenlijk een aanbod bij ontwikkelen. Het zal de komende jaren aankomen op een doelmatige samenwerking van professionals en burgers, waarbij we ons gezamenlijk verantwoordelijk voelen. Onderlinge zorgzaamheid in buurten en een netwerksamenwerking van dienstverleners zijn daarbij essentieel.

De ontwikkeling van nieuwbouwprojecten heeft ertoe geleid dat we goed op koers zitten voor wat betreft het aantal levensloopgeschikte woningen in Krimpen aan den IJssel. Deze tendens zet zich door, zij het in een iets lager tempo dan eerst voorzien. De woonvisie getuigt van een goede borging van de uitgangspunten van woonzorgzoning. We weten ook dat het nodig blijft om verzorgd en beschermd wonen aan te bieden voor burgers die de directe nabijheid van voorzieningen nodig hebben. Daartoe ontwikkelt onder meer de nieuwbouw van en bij Tiendhove zich de komende jaren.

We willen verzorgd wonen in Krimpen aan den IJssel echter ook invullen vanuit het oogpunt van onderlinge zorgzaamheid en participatie. Daartoe realiseren we het project BloemRijk in Bloemenbuurt West. We hopen dat dit een buurt wordt waar, met de professionals als vangnet en een wijkcentrum als ontmoetingsplaats, een gemeenschap van burgers woont en leeft die zich verbonden voelt met elkaar en bereid is tot onderlinge dienstverlening.

Als gevolg van wijzigingen in regelgeving en financiering in de zorg- en welzijnssector zal de komende jaren een beroep worden gedaan op de inzet en creativiteit van alle partners in de woonzorgzoning. We willen gezamenlijk komen tot innovatieve oplossingen voor lang zelfstandig en zoveel mogelijk zelfredzaam leven. Ik heb er vertrouwen in dat dat gaat lukken. Niet voor niets is Krimpen aan den IJssel in de stadsregio Rijnmond aangemerkt als voorbeeldgemeente voor doelmatige samenwerking tussen wonen, zorg, welzijn, op weg naar levensloopgeschikte wijken.

De gemeenschap in Krimpen aan den IJssel is met elkaar goed op weg. We zullen dit jaar samen wederom een aanzienlijk aantal stappen zetten naar 2015, wanneer het programma zal zijn voltooid en geïntegreerd in de reguliere beleidsprocessen.

Samenvatting Programma 2009-2010 Woonzorgzonerings Krimpen aan den IJssel

Het Programma 2009-2010 van Woonzorgzonerings Krimpen aan den IJssel is het vijfde jaarprogramma voor de integrale aanpak van wonen, zorg en welzijn in de Gemeente Krimpen aan den IJssel sinds het ondertekenen van het samenwerkingsconvenant tussen de partijen eind 2002. De betrokken partijen zijn de Gemeente Krimpen aan den IJssel, QuaWonen, De Zellingen-Crimpenersteyn, Zorggroep Rijnmond-Tiendhove, Vierstroomzorgring, Meldpunt Capelle/Krimpen, Pameijer, Philadelphia Zorg, ComWonen, Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam en Seniorenplatform.

Bij woonzorgzonerings is het doel een gemeente te creëren waar burgers prettig en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen in hun vertrouwde sociale omgeving, met goede voorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Woonzorgzonerings is een kwaliteitsprogramma voor alle burgers, maar het zijn vooral mensen met verminderde mobiliteit of mensen die vanwege bepaalde beperkingen kwetsbaar zijn, die baat hebben bij woonzorgzonerings.

Voor het Programma Woonzorgzonerings 2007 en 2008 was gekozen voor de indeling van de deelprojecten naar de negen prestatievelden van de Wmo. Voor de woonprojecten was een tiende prestatieveld toegevoegd. Reden om destijds (kort voor de daadwerkelijke invoering van de Wmo) te kiezen voor de indeling in Wmo prestatievelden was dat daarmee goed de integraliteit van het programma Woonzorgzonerings kon worden aangeduid, evenals de gezamenlijke investering van publieke en private partijen in het behalen van doelen ihkv de Wmo. Deze nieuwe indeling maakte inzichtelijk dat de deelprojecten van de woonzorgzonerings bijdragen aan de prestaties die volgens de Wmo geleverd moeten worden. Tevens liet het zien dat behalve de gemeente, ook de maatschappelijke organisaties voor wonen, welzijn en zorg een belangrijke bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen. Voor dit nieuwe Programma Woonzorgzonerings 2009 - 2010 is gekozen voor een andere indeling van de deelprojecten. Het gemeentelijke Wmo-beleidsplan is inmiddels vastgesteld en kent een eigen regievoering en uitvoeringsverantwoordelijkheid. Het programma woonzorgzonerings past goed in de Wmo prestatievelden en criteria en deelprojecten worden ook steeds beter geborgd in andere ontwikkelingen van gemeentelijk beleid, zoals de woonvisie, de centrumvisie, gezondheidsbeleid, accommodatiebeleid (in wording), vrijwilligerswerk (in wording). Dat is ook precies de bedoeling. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van en de investering in de deelprojecten moeten zijn terug te vinden in de beleidsplannen/bedrijfsplannen en de begrotingen van gemeente en organisaties wonen, zorg, welzijn.

Voor het programma Woonzorgzonerings 2009-2010 gebruiken we de volgende indeling:

- Wonen en Woonomgeving
- Voorzieningen algemeen
- Zorg en welzijn
- Participatie en Burgerschap
- Moderne technologie en ICT

Participatie en Burgerschap zijn expliciet toegevoegd omdat we verwachten dat de komende 2 jaren, onder meer vanwege de vernieuwing van het zorgstelsel en de AWBZ, een inspanning op dit terrein wordt verwacht. Als mensen langer zelfstandig en met zelfregie moeten kunnen wonen en leven, zullen thema's als: de verbinding tussen formele en informele zorg, vrijwilligerswerk, mantelzorg, onderlinge zorgzaamheid en dienstbaarheid in buurten en vroegsignalering bijzondere aandacht nodig hebben.

De doelstellingen van de woonzorgzonerings zijn geformuleerd voor de periode tot 2015. Sommige doelstellingen zijn al bereikt of worden op korte termijn bereikt en andere pas rond 2015. Vooral deelprojecten met een bouwtraject vragen een langere doorlooptijd.

Voor 2009-2010 zijn de speerpunten:

- a. Geschikt wonen: up-date van de database 'geschikte woningen', middels de WZW-Verkenner. Oplossen van de gesignaleerde knelpunten van toegankelijkheid in combinatie met brandveiligheid van woongebouwen.
- b. Wonen-zorg-welzijn voor gehandicapten en mensen met GGZ-problematiek: Voor gehandicapten zijn er enkele voorzieningen (woonzorg en logeren) in Krimpen aan den IJssel, zij het niet altijd van goede kwaliteit. Voor mensen met psychiatrische problematiek is er geen wzw-voorziening. Onderzoek naar de huidige situatie (kaartbeelden maken met de Verkenner), onderzoek naar de vraag en formuleren van het gewenste aanbod.

- c. Veranderingen in de AWBZ, met name de functie begeleiding: Welke consequenties heeft het overgaan van deze functies naar gemeente en zorgverzekeraar? Kunnen we in de woonzorgzoning algemene integrale voorzieningen (wzw infrastructuur en moderne technologie / ICT) realiseren, opdat mensen niet of later gebruik hoeven te maken van individuele voorzieningen Wmo/zorg? We zullen een onderscheid maken in 'compensatie' en 'preventie en educatie'. Vooral op preventie en educatie zullen we een programma ontwikkelen om mensen te ondersteunen in langer zelfstandig wonen. Contacten en expertise van MEE betrekken.
- d. Ontmoeting en participatie: Verdere ontwikkeling van de wijkcentra en de overige ontmoetingsruimten tot levendige en veelgebruikte ontmoetingsplaatsen in de wijken. Realiseren van een optimale verbinding met (gecoacht) vrijwilligerswerk, zelforganisatie buurtbewoners, maatschappelijke stages en reïntegratie.
Op initiatief van Seniorenplatform / Wmo-Beraad worden wijkbijeenkomsten gehouden om het activiteitenaanbod goed bij de buurt te laten aansluiten en om vrijwilligers te werven voor uitvoering en beheer.
- e. BloemRijk: Implementatie van het 'vertrouwd wonen' project in Bloemenbuurt West. Kennis en ervaringen t.a.v. inhoud en proces verzamelen en delen, er van leren met het oog op verbreding naar andere wijken.
- f. Jong en oud: Meergeneratie activiteiten gericht op zelfstandigheid, zorgzaamheid, veiligheid. Samen leven, van elkaar leren, met elkaar(s cultuur en waarden) kennis maken.
- g. Verzorgd en beschermd wonen: monitoren van de voortgang en capaciteitsontwikkeling m.b.t. vernieuwing Tiendhove en Crimpenersteyn. Indien nodig bijsturen.
De ontwikkeling naar kleinschalig wonen met begeleiding en verpleging wordt actief gestimuleerd; geen terugloop, eventueel een lichte groei van de totale verpleegcapaciteit in de gemeente.
- h. Eerstelijns: monitoren van de voortgang en ontwikkeling t.a.v. vernieuwing gezondheidscentrum.
- i. Informatie / advies: Ontwikkeling gemeentelijk publieksinfocentrum en de mogelijke participatie daarin van partners in wonen, zorg en welzijn. Burgers blijven vragen om informatie en voorlichting over alle voorzieningen die het zelfstandig en zelfredzaam blijven kunnen ondersteunen. Naast de eigen verantwoordelijkheid van gemeente en organisaties, wordt in 2009 op dit punt ook weer samengewerkt met het Seniorenplatform, die hier een actieve rol in neemt.

Andere deelprojecten en aandachtspunten:

- j. Een toegankelijke en veilige woonomgeving: vraagt permanente aandacht en is opgenomen in meerjaren regulier beleid van onder meer de gemeente.
- k. Communicatie.
Met behulp van de WoonzorgzoneVerkenner worden nieuwe kaartbeelden en analyses opgesteld van de demografische ontwikkeling, status van de woningen en voorzieningen. In 2009 en 2010 worden deze kaartbeelden gebruikt voor informatie en communicatie over het programma Woonzorgzoning en wordt nader gekeken naar gebieden / buurten waar kansen liggen cq kansen gecreëerd zouden moeten worden op gebied van wonen-zorg-welzijn.
- l. Participatie: De betrokkenheid van burgers bij de woonzorgzoning is ingevuld door participatie van het Seniorenplatform in het Algemeen Bestuur. In 2009-2010 zal waar nodig ook worden aangesloten bij het WMO Beraad.
Op deelprojectniveau worden diverse inspraak- en participatie-instrumenten ingezet, passend bij het deelproject, waardoor zoveel mogelijk in samenspraak met burgers wordt ontwikkeld en zoveel mogelijk de vele talenten in Krimpen aan de IJssel worden benut.

- m. Prestatieafspraken: De partijen in de woonzorgzoning hebben afgesproken vanaf 2008 in de deelprojecten meer samen te gaan werken op basis van prestatieafspraken. Deze afspraak wordt in de komende jaren verder geëffectueerd. Bestuurders kunnen elkaar in het Algemeen Bestuur aanspreken op verantwoordelijkheden en aangegane verplichtingen. De boodschap van Woonzorgzoning zal door de partijen worden uitgedragen, opdat een breed draagvlak bij de bevolking ontstaat voor de projecten die in dit kader worden uitgevoerd.
- n. Monitoren voortgang met indicatoren:
Tot nu toe houden we de resultaten van woonzorgzoning vooral bij op niveau van 'afvinken van de criteria', zoals hoeveel geschikte woningen zijn erbij gekomen, capaciteit verzorgd en beschermd wonen, projecten welzijn en zorgzaamheid.
In dit nieuwe programma willen we een begin maken met het opstellen van indicatoren op output, waardetoevoeging voor de burger. 'Merken bewoners er iets van, kan men langer zelfstandig/zelfredzaam zijn, hoeft men inderdaad niet te verhuizen uit zijn vertrouwde omgeving vanwege handicap of mobiliteit, voelt men zich veilig in en buiten de woning, etc.'
We zullen zoeken naar meetbare indicatoren en naar normen.

maart 2009

Bestuur en de Programmagroep Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel

1. Inleiding

De Woonzorgzoning staat in de gemeente Krimpen aan den IJssel vanaf 2002 op de beleidsagenda. Sinds het convenant Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel, dat door de partijen ondertekend is in september 2002, is het thema woonzorgzoning gemeentebreed gaan leven. Aan de hand van het programma en jaarplannen voeren de betrokken partijen een groot aantal deelprojecten uit in de domeinen wonen, woonomgeving en zorg en diensten. Alle projecten zijn vanuit het uitgangspunt van samenwerking, gericht op een lange zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burgers van Krimpen aan den IJssel.

Partijen in de woonzorgzoning zijn: Gemeente Krimpen aan den IJssel, Woningcorporatie QuaWonen, Zorggroep Rijnmond/Tiendhove, De Zellingen/Crimpenersteyn, Vierstroomzorging, Meldpunt, ComWonen, SOR, Pameijer, Philadelphia Zorg en Seniorenplatform.

Demografische gegevens:

01-01-2009	totaal	0-19 jaar	65 en ouder
Krimpen aan den IJssel	28.904	7.187 (24,87 %)	5.351 (18,51 %)
Nederland		24,2%	14,5%

Prognose 2020		0-19 jaar	65 en ouder
Krimpen aan den IJssel		ca 21%	ca 24%
Nederland		22,5%	19,0%

Absolute aantallen per 1 januari 2009 zelfstandig wonend, dus exclusief Crimpenersteyn (230), Tiendhove (72) en PI De IJssel:

55 plus : 9.230 (8.990 in 2008)
60 plus : 7.297 (7.012 in 2008)
65 plus : 5.102 (4.965 in 2008)

Een goede prognose voor 2020 is lastig te maken. Naar verwachting zal het aantal onder de 20 jaar teruglopen naar ± 21 % en het aantal 65-plussers oplopen naar ± 24 %.

De demografische ontwikkeling van Krimpen aan den IJssel laat zien dat Krimpen aan den IJssel sterker is vergrijsd dan Nederland. Krimpen aan den IJssel vergrijsd verder, in een iets hoger tempo als de rest van Nederland.

Uitgaande van gelijkblijvende algemene omstandigheden moet, met uitzondering van Oud Krimpen en Lansingh-Zuid, rekening worden gehouden met een bovengemiddeld sterke vergrijzing van de Krimpense bevolking. Dit is onder andere te verklaren door de relatief sterke instroom van 'babyboomers' in de zestiger/zeventiger jaren en de bouw van vele appartementen in Krimpen aan den IJssel.

De vraag naar zorg- en welzijnsdiensten zal daarom naar verwachting in Krimpen aan den IJssel in de toekomst iets hoger liggen dan het landelijke gemiddelde. Volgens de landelijke kengetallen zal vooral de vraag naar woonzorgvoorzieningen voor dementerenden en oudere verstandelijk gehandicapten groeien. Het werken aan woonzorgzoning is geen overbodige luxe in Krimpen aan den IJssel.

2. Doelstelling en criteria

2.1. Doelstelling woonzorgzoning

Een woonzorgzone - ook wel levensloopgeschikte wijk genoemd - is een sociale leefeenheid (wijk/dorp) van ca 10.000 bewoners, waar mensen zelfstandig kunnen wonen, ook als zij (veel) zorg en ondersteuning nodig hebben in hun dagelijks functioneren. De wijk is een gewone wijk, met een voorzieningenniveau dat tegemoet komt aan de behoeften van de bewoners. Er zijn extra maatregelen genomen op het gebied van toegankelijkheid en veiligheid.

Doelstelling van Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel is het levensloopgeschikt maken van de gemeente Krimpen aan den IJssel. Dat betekent dat inwoners van Krimpen als zij dat willen prettig in hun eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen, ook als zij beperkingen gaan ondervinden of veel zorg nodig hebben vanwege ouder worden of een handicap.

Het programma Woonzorgzoning is een meerjarenprogramma voor de periode tot 2015 en betreft een integrale, gezamenlijke aanpak van verbetering van het wonen, de openbare ruimte, (wijk) voorzieningen en welzijns- en zorgdiensten.

In Krimpen aan den IJssel worden in het kader van woonzorgzoning globaal twee planningsgebieden onderscheiden voor de voorzieningen:

1. West: Oud Krimpen, Kortland, Lansingh-Zuid
2. Oost: Boveneind en Langeland

Niet alle voorzieningen wonen-zorg-welzijn zijn gedecentraliseerd. Een aantal voorzieningen is voor heel Krimpen aan den IJssel bedoeld en wordt niet gedecentraliseerd. Dit geldt onder meer voor het gezondheidscentrum.

2.2. Criteria woonzorgzoning

Criteria voor de woonzorgzoning¹:

1. Er zijn voldoende toegankelijke en veilige woningen, waar ook zorg geboden kan worden indien nodig. Bewoners kunnen kiezen uit gewone toegankelijke woningen, los in de straat, of woningen in een complex, of woningen in de nabijheid van een zorg- of welzijnssteunpunt. Er is een planning voor langere termijn van woningen en woonvormen en de benodigde aanpassingen met het oog op verminderde mobiliteit en zorg- en begeleidingsvragen.
2. De wijken zijn gewone wijken met een gemengde bevolking, zowel wat betreft leeftijd als aanwezige zorgvragen. Binnen die wijken kunnen beperkt concentraties aanwezig zijn van een bepaalde leeftijd en/of zorgvraag.
3. Bewoners hebben onderling sociale contacten. Er wordt op elkaar gelet en men signaleert problemen. Er is bereidheid tot onderlinge zorgzaamheid en mantelzorg. Informele en professionele netwerken (kerken, verenigingen, publieke domein, professionele organisaties) werken samen aan sociale cohesie.
4. De woonomgeving is obstakelvrij en veilig. Bewoners kunnen zich op straat verplaatsen en kunnen zelfstandig of met begeleiding naar de dagelijkse voorzieningen (winkels, wijkcentrum).
5. Voorzieningen zijn aanwezig en toegankelijk (winkels voor de dagelijkse behoeften, gezondheidszorg / huisarts / apotheek, wijkcentrum, servicepunt, halte openbaar vervoer, pinautomaat). Deze voorzieningen bevinden zich binnen loopafstand (ca 200 á 400 meter) en/of er zijn voldoende vervoersmogelijkheden om daarnaar toe te gaan.
6. Er is 24-uur per dag alarmering beschikbaar en andere toepassingen van moderne technologie in de keten wonen-zorg-welzijn, die langer zelfstandig wonen ondersteunen.
7. Er is een optimaal niveau van zorg en diensten aan huis.

Aan de hand van deze criteria wordt de woonzorgzoning verder ontwikkeld in een meerjarenperspectief. Het onderscheiden van planningszones is daarbij slechts een hulpmiddel. Woonzorgzoning wordt in Krimpen aan de IJssel vooral bedoeld als werkwoord: in samenwerking zorgen voor een levensloopgeschikte gemeente.

3. Monitor

Als beoogde resultaten voor de woonzorgzone zijn benoemd:

- Zelfstandigheid
- Zelfredzaamheid
- Toegankelijkheid
- Veiligheid
- Betaalbaarheid
- Ontmoeting
- Zorgzaamheid
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid

In 2009 en 2010 ontwikkelen we een monitorinstrument waarmee we de voortgang van het programma woonzorgzoning beter in zicht houden.

Hier volgt een eerste aanzet daartoe. Voor het verzamelen van de gegevens wordt gebruik gemaakt van bestaande monitoren, databases en bevolkingsonderzoeken, zoals woononderzoek, leefbaarheidsonderzoek, Wmo-tevreedenheidonderzoek, gezondheidsenquête.

¹

De normen zijn gebaseerd op het STAGG-model, met lokale uitwerking en interpretatie.

Aspecten van woonzorgzonering	Doelstelling 2015	Prestatie-indicatoren	Normen
Woonzorgzonering als geheel	In Krimpen aan de IJssel kunnen bewoners zelfstandig en zelfredzaam blijven, ook als zij (veel) zorg nodig hebben.	- Verhuishwensen. - Verhuisgedrag (binnen / buiten gemeente, naar een verpleeghuis).	Geen verhuizingen uit Krimpen aan de IJssel vanwege tekort aan geschikte woningen en voorzieningen.
	Bewoners ervaren welbevinden en mogelijkheid tot zelfregie.	- Cijfers gezondheid, zelfredzaamheid, welbevinden. (gezondheidsmonitor)	Procentueel minder bewoners met verminderde zelfsturing, gezondheidsproblemen, depressie, sociaal isolement, eenzaamheid.
Wonen en woonomgeving	Er zijn voldoende toegankelijke en veilige woningen, waar ook zorg geboden kan worden indien nodig.	- Aantallen woningen met toegankelijkheidslabel (volgens classificatiesysteem regio, ingevoerd in WZW Verkenner).	Richtlijn: minimaal 4% rolstoeltoegankelijk en minimaal 25% (voorkeur 43%) 'geschikt' voor mensen met verminderde mobiliteit.
	Bewoners kunnen kiezen voor een voor hen geschikte woonvorm.	- Verhuishwensen. - Verhuisgedrag. - Woningtoewijzing. - Waardering van de eigen woning. - Voldoende woningen beschikbaar in alle categorieën. (volgens classificatiesysteem regio, ingevoerd in WZW Verkenner).	Richtlijn: minimaal 4% rolstoeltoegankelijk en minimaal 25% (voorkeur 43%) 'geschikt' voor mensen met verminderde mobiliteit.
	De woningen en woonmilieus worden via opwaardering en nieuwbouw toegankelijk en levensloopgeschikt.	- Nieuwbouw- en opplusprogramma's (volgens classificatiesysteem regio, ingevoerd in WZW Verkenner).	Richtlijn: minimaal 4% rolstoeltoegankelijk en minimaal 25% (voorkeur 43%) 'geschikt' voor mensen met verminderde mobiliteit.
	De woonomgeving is obstakelvrij en veilig.	- Waardering van de woonomgeving als geheel. - Perceptie van de verloederding van de wijk / buurt. - Wijkshouw, jaarlijks onderzoek gemeente.	Kwaliteitsambitie gemeente, specifiek aspect woonzorg. Gemeten kwaliteitsniveau is 'hoog'.
		- Objectieve veiligheid, gemeten als het slachtofferschap van een aantal delicten. - Subjectieve veiligheid, gemeten als het percentage mensen dat zich (wel eens) onveilig voelt en de perceptie van de aanwezigheid van een aantal delicten in de wijk.	Veiligheid is groot.
	Bewoners kunnen zich op straat verplaatsen en kunnen zelfstandig of met begeleiding naar de dagelijkse voorzieningen (winkels, wijkcentrum).	- Wijkshouw woonzorgzonering met bewoners.	- Kwaliteitsambitie gemeente en Woonkeur voor openbare ruimte. Gemeten kwaliteitsniveau is 'hoog'. - Bewoners worden betrokken bij en zijn tevreden over de kwaliteit van de woonomgeving.
Voorzieningen algemeen	Voorzieningen zijn aanwezig en toegankelijk.	Overzicht van winkels voor de dagelijkse behoeften, gezondheidszorg / huisarts / apotheek, wijkcentrum, servicepunt, halte openbaar	Voorzieningen bevinden zich op loopafstand (ca 200 á 400 meter) en/of er zijn voldoende vervoersmogelijkheden om daarnaar toe te gaan.

Aspecten van woonzorgzonerings	Doelstelling 2015	Prestatie-indicatoren	Normen
		vervoer, pinautomaat. (ingevoerd in WZW Verkenner). Waardering door bewoners.	Bewoners zijn tevreden over de toegankelijkheid en de kwaliteit van de voorzieningen.
Zorg en welzijn	De wijken zijn gewone wijken met een gemengde bevolking jong en oud.	Bevolkingsgegevens. Indicatiegegevens.	Maximaal 10% van de wijkbevolking heeft indicatie voor professionele zorg.
	Er is 24-uur per dag alarmering beschikbaar en andere toepassingen van moderne technologie in de keten wonen-zorg-welzijn, die langer zelfstandig wonen ondersteunen.	Overzicht van voorzieningen alarmering en ICT.	Klantwaardering is goed.
	Er is een optimaal niveau van zorg en diensten aan huis.	Overzicht van voorzieningen voor zorg en welzijn.	Klantwaardering is goed.
	Er is netwerk- en ketensamenwerking tussen wonen-zorg-welzijn.	Samenwerkingsafspraken en -protocollen.	Klantwaardering is goed.
	Zorg en diensten zijn betaalbaar.	Hoogte eigen bijdrage. Beroep op aanvullende financiële voorzieningen.	Bewoners kunnen de benodigde zorg en diensten betalen. Klantwaardering is goed.
Participatie en burgerschap	Bewoners hebben onderling sociale contacten. Er wordt op elkaar gelet en men signaleert problemen. Er is bereidheid tot onderlinge zorgzaamheid en mantelzorg.	- Aantal mantelzorgers - Initiatieven in de buurten en wijken. - Ontmoetingsruimten en wijkcentra. - Waardering door bewoners	Veel buurtparticipatie en onderlinge zorg.
	Informeel en professioneel netwerken (kerken, verenigingen, publiek domein, professionele organisaties) werken samen aan sociale cohesie.	Samenwerkingsafspraken.	Informeel netwerken zijn geïntegreerd in ketensamenwerking wonen-zorg-welzijn.
Moderne technologie en ICT	Nieuwe technologie wordt toegepast voor grotere onafhankelijkheid, meer communicatie en meer zelfregie van bewoners.	Overzicht voorzieningen ICT in wonen-zorg-welzijn	Bewoners zijn bekend met de mogelijkheden en kunnen er mee omgaan.

4. WZW-Verkenner

Voor het programma woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel wordt gebruik gemaakt van een geografisch informatie- en analysesysteem dat door Object Vision is ontwikkeld. Het wordt gebruikt om het huidige woningaanbod, de voorzieningenstructuur en de verdeling van de verschillende leeftijdsgroepen in beeld te krijgen. Het systeem, de WZW-Verkenner, biedt de mogelijkheid kaartbeelden te vervaardigen waar zich specifieke seniorenwoningen, eventuele aanpasbare of reeds aangepaste woningen bevinden. Daarnaast biedt het systeem de mogelijkheid tot het analyseren van afstanden tussen woningen en voorzieningen.

De input van gegevens kan onmiddellijk worden ingelezen in het systeem waarna de consequenties van de keuze inzichtelijk worden gemaakt en tevens aan alternatieven kan worden gerelateerd.

Met de WZW-Verkenner wordt een visuele en kwantitatieve onderbouwing gegeven van de volgende vragen:

1. Waar bevinden zich de (clusters van) 55/75 plussers in de wijken?
2. Waar bevinden zich de geschikte of geschikt te maken woningen?
3. Hoe ziet het huidige voorzieningenaanbod eruit en hoeveel woningen/senioren kunnen hiermee binnen een bepaalde tijdperiode worden bereikt (afstandsanalyses)?
4. Welke toekomstige aanpassingen in het woningaanbod en in de voorzieningenstructuur zijn mogelijk/wenselijk en welke effecten heeft dit?

Het instrument is in Krimpen aan de IJssel in 2004 voor het eerst gebruikt voor de scenarioanalyse.

De presentatie van de Woonzorgzone Verkenner (kaartbeelden en analyse) is in 2008 gebruikt bij ontwikkelingstrajecten m.b.t. wonen, zorg en welzijn in de verschillende buurten en tevens als communicatie-instrument voor het verwerven van algemeen draagvlak voor de woonzorgzoning en daaraan verbonden projecten in Krimpen aan den IJssel.

In 2009 wordt een update gemaakt van geschikte woningen en voorzieningen. Nieuwe kaarten zullen worden gemaakt van woonvoorzieningen voor specifieke groepen zoals (verstandelijk) gehandicapten en mensen met psychische beperkingen (GGZ) en van de zorgindicaties.

Op basis van de resultaten wordt het programma woonzorgzoning verder aangescherpt of uitgebreid.

5. Participatie

De gemeentelijke beleidslijn ten aanzien van burgerparticipatie richt zich op de volgende kernactiviteiten:

1. Het Wmo beraad
2. Seniorenplatform
3. Het inzetten van participatievormen zoals informatie- en themabijeenkomsten, panels en groepsgesprekken.

Voor de woonzorgzoning wordt aangesloten bij deze beleidslijn. Het Seniorenplatform heeft een actieve rol genomen t.a.v. voorlichting over mogelijkheden en voorzieningen en t.a.v. het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak in de gemeenschap van Krimpen voor woonzorgzoning en de daarmee samenhangende projecten.

Voor het welslagen van het programma woonzorgzoning is de betrokkenheid van belangenbehartigers en wijkbewoners van belang. De specifieke thema's van wonen en infrastructuur, woonomgeving, zorg en diensten moeten worden bekeken vanuit het perspectief van bewoners dat kan leiden tot verfijning en bijstelling.

Verder worden ook lopende vraagverkenningen betrokken bij de ontwikkeling van het programma woonzorgzoning, zoals het onderzoek naar woonsferen en woonwensen van QuaWonen en de enquête van het Seniorenplatform.

Aandachtspunt is het creëren van algemeen draagvlak voor vernieuwing en realisering van (bouw)projecten. Als burgers optimaal worden betrokken bij de conceptontwikkeling, zullen zij eerder het algemeen en eigen belang zien van het realiseren van deze projecten.

In 2009 - 2010 willen we een gezamenlijke agenda maken van alle initiatieven en activiteiten in het kader van bewoners informeren, raadplegen en participatie. De partners in de woonzorgzoning willen hierin gezamenlijk optrekken en zo de initiatieven en activiteiten versterken.

6. Programma woonzorgzonerings

Aan de hand van de gestelde criteria.

- Er zijn voldoende toegankelijke en veilige woningen, waar ook zorg geboden kan worden indien nodig. Bewoners kunnen kiezen uit gewone toegankelijke woningen, los in de straat, of woningen in een complex, bijvoorbeeld een seniorencomplex, of woningen in de nabijheid van een zorgsteunpunt. Een klein deel van de bewoners zal wonen in een beschermde woonvorm met 24 uren verpleging. Er is een optimale planning voor langere termijn van woningen en woonvormen en de benodigde aanpassingen met het oog op zorg- en begeleidingsvragen.***

- Iedereen moet zo gewoon mogelijk kunnen wonen, óók met beperkingen en/of zorg- en begeleidingsbehoefte.
- In de bestaande woningvoorraad worden woningen aangepast en opgewaarderd.
- Waar mogelijk wordt nieuwbouw van levensloopgeschikte woningen gerealiseerd, in meerdere marktsegmenten.
- In de omgeving van de zorgsteunpunten zijn deze woningen volledig zorgbestendig en rolstoeltoegankelijk.
- Voor Krimpen aan den IJssel wordt gekozen voor een combinatie van zorgcentra (wonen met verblijf), zorgsteunpunten en wijkcentra, goed verspreid over de gemeente.
- Als zorgcentra /zorgsteunpunten worden aangemerkt: Tiendhove en Crimpenersteyn.
- Er wordt nagedacht over een derde zorgsteunpunt, in Centrum.

In Krimpen aan den IJssel is de verdeling huur/koop: 43% sociale huur / 57% koop en particuliere huur. De huurwoningen in Krimpen aan den IJssel (ca 45% van het totale woningbestand, ongeveer 5.000 woningen) zijn eigendom van de volgende corporaties/eigenaren:

- QuaWonen: ca 4.400 woningen
- ComWonen: 89 (aanleun)woningen (bij Crimpenersteyn)
- Vitalis: 64 woningen (Waardzicht)
- Dynamis ABC: ongeveer 50 woningen en appartementen

Van de ca 6.000 koopwoningen en particuliere huur zijn ca 1.000 woningen appartementen en ca 5.000 woningen eengezinswoning. Het totale aantal appartementen is 2984, aantal appartementen QuaWonen 2018: dus overige appartementen in koop en particuliere verhuur 966.

Het overgrote deel van de eengezinswoningen is niet gelijkvloers, cq men kan er niet gelijkvloers wonen (slaapkamer en badkamer zonder trap bereikbaar) en valt in de classificatie van toegankelijkheid dus af. Van de genoemde 1.000 appartementen is nader in kaart gebracht in welke mate zij voldoen aan het sterrenstelsel.

1.1. Geschikt wonen

Voor het programma woonzorgzonerings is gekozen voor een indeling 'geschikt, verzorgd, beschermd wonen' en een indeling van zelfstandige woningen in toegankelijkheidsklassen. Door Maaskoepel is een systeem ontwikkeld om de rollator- en rolstoeltoegankelijkheid van een woning te meten. De mate van toegankelijkheid wordt uitgedrukt in een classificatie-indeling met pictogrammen.

Onder geschikt wonen worden nultredenwoningen en rollatorwoningen verstaan. Integraal toegankelijk is een rolstoelwoning. Beschermd wonen is wonen in de beschermde omgeving van kleinschalige woonvoorzieningen of in een verpleeghuis.

Voor mensen met een verstandelijke handicap is een volledig rolstoeltoegankelijke woning niet altijd noodzakelijk. We nemen deze woningen op in de categorie 'verzorgd wonen', hetgeen betekent dat er in de directe nabijheid een steunpunt is voor professionele zorg en begeleiding.

Programma Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel in globale cijfers:

Woonvorm: soort woning waarin men woont	Percentage inwoners (STAGG-norm)	Doel 2015: verdeling van ca. 29.000 inwoners over de woonvormen (met in totaal 11.923 woningen)	Situatie begin 2009: verdeling 11.923 woningen (voorraad) over verschillende woonvormen
Gewone woningen	50%	14.500 inwoners = ca. 4.397 woningen	8.850 woningen
Geschikte woningen: - nultredenwoningen (vroegere 1 ster) - rollatorwoningen (combinatie van de voormalige categorie 2 en 3 sterren)	43%	12.470 inwoners = ca. 5.496 woningen	2.403 woningen
Integraal toegankelijke woningen: - rolstoelwoningen	4%	1.160 inwoners = ca. 1.160 woningen	581 woningen
Verzorgd wonen: (wel toezicht, maar niet 24-uurs) - in woonzorgcomplex - in de directe nabijheid van een (zorg)steunpunt	1,95%	566 inwoners = ca. 566 woningen	89 woningen
		totaal 11.923 woningen	totaal 11.923 woningen
Beschermd wonen: (24-uurs toezicht) - kleinschalig wonen - verzorgingstehuis - verpleeghuis	1,05%	304 inwoners = ca. 304 woningen	298 woningen

Het op langere termijn benodigde aantal geschikte en integraal toegankelijke woningen is 6.656. Op dit moment zijn dat er 2.984. De woningbouwplanning voorziet in 2.495 te bouwen appartementen in de periode vanaf nu tot 2030. In totaal komt het aantal geschikte en integraal toegankelijke woningen dan uit op 5.479.

Toelichting op laatste 2 kolommen:

- In het vorige jaarprogramma telden we 300 integraal toegankelijke woningen. Uit de onlangs gehouden inventarisatie blijkt dat er in de jaren 2005 t/m 2008 281 levensloopgeschikte (koop)appartementen zijn opgeleverd. Het totale aantal integraal toegankelijke woningen staat nu op 581.
- We hadden voorts 1500 geschikte woningen. Uit de onlangs gehouden inventarisatie is gebleken dat er in Krimpen het totale aantal appartementen 2984 bedraagt. Als we daarvan genoemde 581 integraal toegankelijke appartementen aftrekken, resteren er nog 2403 geschikte woningen. Dus geschikte woningen: 2.403.
- Het totale aantal woningen per 1 januari 2009 staat op 11.923. Het aantal gewone woningen (het totale aantal woningen minus alle andere categorieën) komt dan uit op 8.552.
- We gaan uit van een minimaal gelijkblijvend totaal aantal woningen in 2015 t.o.v. nu, met de verhouding tussen aantal gewone woningen (4000) en geschikte woningen (5000) van 0,8 : 1. Dan komt het aantal gewone woningen (doel 2015) uit op 4.397 en het aantal geschikte woningen (doel 2015) op 5.496.
- Krimpen aan den IJssel heeft op dit moment bijna 29.000 inwoners. waarvan 2.030 in integraal toegankelijke, verzorgd en beschermd wonen. Dan blijven er nog 26.970 inwoners over, te verdelen over gewone woningen en geschikte woningen. Voor deze inwoners hebben we eenzelfde verhouding aangehouden als voorheen (4000 gewone woningen en 5000 geschikte woningen). Dan kom je bij de verdeling van de 26.970 inwoners uit op: 14.500 inwoners in 4.397 gewone woningen en 12.470 inwoners in 5.496 geschikte woningen.

1.2. Verzorgd en beschermd wonen voor ouderen

Situatie begin 2009	Situatie na vernieuwing	De uitdaging
<u>Zorgcentrum Tiendhove</u> beschermd wonen: - 68 verzorgingshuisplaatsen (waarvan 30 met aanvullende verpleegzorg en 4 appartementen voor kortdurend verblijf)	<u>Zorgsteunpunt Tiendhove</u> beschermd wonen: - 48 verpleegplaatsen PG in kleinschalig groepswonen t.b.v. specifieke leefstijlgroepen voor onder andere Molukse senioren en oudere verstandelijk gehandicapten, 6 plaatsen met kortdurend verblijf. verzorgd wonen: - 140 (zorg)woningen (SOR)	Realisering multifunctioneel gebouw met integrale inzet van functies wonen, zorg, onderwijs en welzijn: - Nieuwbouw op huidige locatie - Kleinschalig wonen - Realisering wijk- en zorgsteunpunt voor de wijk - Combinatie met school (ontmoetingsplein) - Samenwerking met Vierstroomzorging en Pameijer
<u>Zorgcentrum Crimpenersteyn</u> beschermd wonen: - 230 appartementen 'awbz-verblijf' (60 verpleging, 12 korsakov, 158 verzorging) verzorgd wonen: - 89 aanleunwoningen (ComWonen)	<u>Zorgsteunpunt Crimpenersteyn</u> beschermd wonen: - 230 appartementen 'awbz-verblijf' (30 somatische verpleging, 30 PG verpleging (deels in kleinschalig groepswonen), 10 korsakov, 160 verzorging) verzorgd wonen: - 89 aanleunwoningen (ComWonen)	Gezamenlijke ontwikkeling met ComWonen, woningen in de directe omgeving (Zandrak): - Vernieuwing deel Crimpenersteyn - Realisering wijk- en zorgsteunpunt voor de wijk - Samenwerking met thuiszorg De Zellingen
	<u>Bloemenbuurt-West</u> verzorgd wonen: (in de vorm van 'vertrouwd wonen') - 112 appartementen	
Totaal beschermd wonen: 298 eenheden: - 72 verpleging verblijf - 226 verzorging verblijf verzorgd wonen: 89 eenheden: - 89 zorg-/aanleunwoningen	Totaal beschermd wonen: 278 eenheden: - 132 verpleging verblijf - 146 verzorging verblijf verzorgd wonen: 341 eenheden: - 229 zorg-/aanleunwoningen - 112 appartementen 'vertrouwd wonen'	Benodigd volgens STAGG-norm beschermd wonen: 304 eenheden verzorgd /vertrouwd wonen: 566 eenheden

Volgens de STAGG kengetallen heeft Krimpen aan den IJssel behoefte aan 566 eenheden verzorgd wonen en aan 304 eenheden beschermd wonen.

Onder **Verzorgd wonen** verstaan we zelfstandig wonen (zorg/aanleunwoning) met professionele zorg in de directe omgeving en fysieke infrastructuur voor begeleiding, welzijn en zorg (alarmering, alarmopvolging, maaltijdvoorziening ed). Het Verzorgd wonen blijft volgens de huidige plannen nog achter bij de doelstellingen. Volgens deze doelstellingen zou er in Krimpen aan den IJssel ruimte zijn voor een derde zorgsteunpunt met woningen, bijvoorbeeld in het centrumgebied. Het bestuur wil een deel van de opgave Verzorgd wonen realiseren als Vertrouwd wonen. Het verschil met Verzorgd wonen is dat Vertrouwd wonen steunt op informele zorg en behulpzaamheid, met professionele zorg als achtervang.

Beschermd wonen is een AWBZ verstrekking, met 24-uurs verzorging en/of verpleging. Beschermd wonen is vooral van belang voor mensen die onvoldoende de regie over hun leven kunnen voeren, zoals

mensen met psycho-geriatrische problematiek (dementie), senioren met psychiatrische problematiek of oudere verstandelijk gehandicapten. Ook mensen met ernstig somatische problematiek zijn soms beter geholpen in een instelling. De verpleging is weliswaar tot een hoog niveau thuis te bieden, maar een zinvolle dagbesteding met activiteiten en sociale contacten zijn in de thuissituatie soms moeilijk te organiseren.

Het Beschermd wonen is na realisering van de nieuwbouw Tiendhove en renovatie Crimpenersteyn nagenoeg op peil; een aanvullende kleinschalige voorziening zou het plaatje compleet maken.

1.3. Huisvesting en zorg voor bijzondere doelgroepen

De doelen van de woonzorgzoning: lang zelfstandig en zelfredzaam in de eigen sociale omgeving, gelden ook voor bijzondere doelgroepen zoals (verstandelijk) gehandicapten, mensen met ggz-problematiek en mensen in de maatschappelijke opvang. De planning van de voorzieningen gebeurt echter meestal in regionaal (Rotterdam) verband.

In Krimpen aan den IJssel hebben we geen AWBZ-verblijfsvoorziening (beschermd wonen) voor ggz-problematiek (RIBW). Wel zijn er woningen waar mensen wonen die ambulante begeleiding krijgen vanuit onder meer Pameijer.

Zorg en begeleiding aan mensen met een verstandelijke handicap wordt in Krimpen aan den IJssel geboden vanuit Pameijer en Philadelphia.

Philadelphia heeft:

- een logeervoorziening voor 30 cliënten aan de Vijverlaan (Zwanennest)
- een woonvoorziening voor 12 bewoners (verstandelijke handicap) in Lansingh Zuid (Tricolore), met extramurale zorg
- 6 á 8 ambulante cliënten (zelfstandig wonend)

Pameijer heeft:

- 34 bewoners in het gezinsvervangend huis Zwaluwhof
- 15 ambulante cliënten, waarvan 10 wonend in Heemraadhof en 5 verspreid zelfstandig wonend.

De capaciteits- en kwaliteitsontwikkeling van de woonvoorzieningen van Philadelphia en Pameijer worden zoveel mogelijk in het gezamenlijke kader van de woonzorgzoning gezet. De voorzieningen worden opgenomen in de WZW-Verkenner.

2. De wijken zijn gewone wijken met een gemengde bevolking zowel qua leeftijd als variatie in zorg- en begeleidingsbehoefte.

In 2009 - 2010 staat het thema 'Vertrouwd wonen voor jong en oud' centraal. Vertrouwd wonen betekent dat je als bewoner zelfstandig woont in een woonomgeving (buurt, straat, flat) waar je je vertrouwd voelt. Je kent de mensen die er wonen (minstens van gezicht), je weet op wie je een beroep kunt doen als er iets met je is, je bent zelf ook bereid om iets voor een andere bewoner te doen als dat nodig is. Vertrouwd wonen steunt op onderlinge zorgzaamheid en behulpzaamheid en ligt dus in het verlengde van Verzorgd wonen, dat in eerste instantie steunt op professionele zorgzaamheid. Natuurlijk is er ook bij Vertrouwd wonen de professionele zorg als achtervang, maar daar wordt niet primair vanuit gegaan. Vertrouwd wonen speelt in op het feit dat veiligheid / vertrouwdheid voorwaarde is voor lang zelfstandig wonen.

In het kader van Vertrouwd wonen is het project BloemRijk in Bloemenbuurt West gestart, gericht op Samen Wonen van Jong en Oud, waarbij er sprake is van onderlinge dienstverlening en informele zorg. Het project is geïnspireerd door Duitse woonvormen, maar wordt hier toegesneden op de lokale omstandigheden. BloemRijk wordt in nauwe samenwerking met belangenorganisaties en burgers uitgewerkt. Van groot belang is dat de buurt cq toekomstige bewoners het initiatief omarmen en gezamenlijk met partijen hier mede vorm aan geven.

Doelen van het project:

- Het project draagt bij aan het gemeenschapsgevoel en samenhang. Het appelleert aan de verantwoordelijkheid van de burger, o.a. m.b.t. mantelzorg, vrijwilligerswerk;
- Uitstel van intramurale opname en zo lang mogelijk in een thuissituatie blijven wonen;
- Ontlasting van de professionele zorg- en welzijnsverlening vanwege krimpende beroepsbevolking en de te verwachten krapte op de arbeidsmarkt;

- Verbeteren van de kwaliteit van leven (en zingeving/zinervaring) van ouderen en andere op zorg of begeleiding aangewezen doelgroepen, diversiteit in woonomgeving, geen monocultuur;
- Verbetering van de leefbaarheid in de buurt, versterking van de ontmoetingsfunctie in de wijk met behulp van een algemene ruimte en vergroting van de betrokkenheid van de bewoners bij de buurt door onderlinge informele zorg- en dienstverlening;
- Verbinden van jong en oud met het doel van elkaars kwaliteiten te profiteren.
- Sluit aan bij uitkomst van lokaal woonbehoefteonderzoek onder senioren in Krimpen aan den IJssel uit 2005. Daaruit blijkt dat een deel van de senioren de voorkeur geeft aan meergeneratie wonen boven wonen met leeftijdsgenoten. Uit recent landelijk onderzoek van VROM/SEV blijkt dit een algemene tendens te zijn.

Project BloemRijk ligt in de Bloemenbuurt-West. Op de plaats waar 150 eengezins-huurwoningen stonden, verriszen nu in twee fasen ruim tweehonderd woningen in de huur- en koopsfeer. Het project wordt gebouwd in opdracht van QuaWonen. De sloop en nieuwbouw is gestart in 2008. Het realiseren van een ontmoetingsruimte voor bewoners en omwonenden maakt deel uit van het project (huurdeel, investering QuaWonen). Tevens wordt de haalbaarheid onderzocht voor huisvesting voor kwetsbare doelgroepen in de sfeer van begeleid wonen (mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap, GGZ cliënten of jongeren uit de jeugdzorg). Daarnaast wordt bekeken of er een link kan worden gelegd naar de landelijke stimuleringsregeling Kleinschalig wonen in de wijk.

Het project is nadrukkelijk in de markt gezet als meergeneratie wonen, bewoners hebben als leefstijlprofiel: onderlinge betrokkenheid, zelf de touwtjes in handen willen houden, samen met anderen zaken oppakken. Dat vraagt om een intensieve promotiecampagne, want het concept wonen voor jong en oud is in Nederland niet bekend. Met de Stadsregio Rotterdam zijn afspraken gemaakt over toewijzing op maat. De woningtoewijzing is een kritische succesfactor in het project. Voor het welslagen van het project zal bij toewijzing worden gestuurd op leeftijdsopbouw, leefstijlen en bereidheid tot onderlinge dienstverlening.

Het concept wordt in principe zowel voor de huurwoningen als voor de koopwoningen toegepast. De exploitatie van de ontmoetingsruimte en het inzetten van een regisseur voor (service) wonen, zorg en welzijnsdiensten (moderator, 'superbuur') maken deel uit van het experiment. Hier wordt creatief gezocht naar structurele financiering- en beheerconstructies.

De opgedane kennis en ervaring in het project BloemRijk worden gedocumenteerd. Als het project slaagt is het ook op andere locaties te implementeren.

3. *Bewoners hebben onderling sociale contacten. Er wordt op elkaar gelet en men signaleert problemen. Er is bereidheid tot onderlinge zorgzaamheid en mantelzorg.*

Dit criterium van woonzorgzoning betreft onderlinge verbinding en sociale cohesie in buurten. Soms is die min of meer als vanzelfsprekend aanwezig en soms is het zinvol de onderlinge verbondenheid te stimuleren, bijvoorbeeld door de vorming van buurt- en wijkverenigingen te faciliteren. Vooral voor bewoners die minder mobiel zijn of andere beperkingen hebben is de buurtverbondenheid van belang, maar ook alle andere bewoners hebben er baat bij als er in de buurt een actieve vereniging is die opkomt voor de belangen van de bewoners en die activiteiten organiseert.

In dit verband profileren we de wijkcentra als een voorziening die kan bijdragen aan vragen van bewoners in verschillende levensdomeinen, zoals elkaar ontmoeten, iets met en voor elkaar doen, informatie krijgen, leren. Wijkcentra zijn (deels) openbare ontmoetingsruimten in een buurt of wooncomplex, waar mensen terecht kunnen voor sociale contacten, laagdrempelige activiteiten, dagbesteding, informatie en ondersteuning bij het zelfstandig wonen. Bewoners zullen door de aanwezigheid van een wijkcentrum hun buurt en hun burens beter kunnen leren kennen en daardoor een zekere vertrouwdheid in de buurt ervaren die belangrijk is om lang zelfstandig te kunnen blijven functioneren.

In Krimpen aan den IJssel zijn drie wijkcentra in complexen woningen van QuaWonen: Gouden Regen, Parkrand, Vijverhoek. QuaWonen stelt de accommodatie ter beschikking voor activiteiten. Verder worden de ontmoetingsruimten van Tiendhove en Crimpenersteyn aangemerkt als wijkcentrum, in de combinatie met zorgsteunpunt.

Uitgangspunt is voorlopig handhaving van het huidige niveau van professioneel geprogrammeerde activiteiten in de wijkcentra. In 2009-2010 wordt het beleid op de wijkcentra verder uitgewerkt. Hierbij worden ook de nieuwe ontmoetingsruimten (de 'buurtkamers' in een aantal nieuwbouwcomplexen) en de andere activiteitenlocaties² betrokken.

² Andere locaties waar activiteiten worden georganiseerd zijn o.a.: Deining, Rank, Langeland sporthal, Bibliotheek, Tuyter, De Lansing, Sporthal De Boog, kerkelijke centra.

Er dient een goede afstemming te zijn, opdat er geen onnodige overlappings ontstaan. Vanaf 2006 wordt al één brochure uitgegeven voor de activiteiten in de wijkcentra. Wellicht kan dit worden doorgetrokken voor alle locaties. Behalve de professionele organisatie van activiteiten door Meldpunt wordt veel aandacht besteed aan de rol van buurtverenigingen in de wijkcentra en buurtkamers.

Aandachtspunten:

- doelgroep wijkcentra 'oud en jong in de buurt',
- verdere vraagsturing in de programmering, facilitering buurtverenigingen,
- optimaliseren van exploitatie en beheer,
- verbetering toegankelijkheid, n.a.v. scan op toegankelijkheid,
- uniforme informatie over activiteiten.

4. De woonomgeving is obstakelvrij en veilig. Bewoners kunnen zich op straat verplaatsen en kunnen zelfstandig of met begeleiding naar de dagelijkse voorzieningen (winkels, wijkcentrum).

In een woonzorgzone zijn de woningen aangesloten op een netwerk van obstakelvrije looproutes dat de woning verbindt met de primaire winkels, het wijkcentrum en de haltes van het openbaar vervoer. De routes dienen tot en met het betreden van de genoemde centra en vervoermiddelen te voldoen aan criteria als barrièrevrije toegankelijkheid, sociale veiligheid, voldoende rustpunten, goede verlichting en heldere oriëntatie. Ook buiten de routes dient de woonomgeving een verhoogde gebruiks- en verblijfskwaliteit te hebben.

Rond de zorgsteunpunten gelden aanvullende eisen, zodat ook mensen met een intensievere zorgbehoefte in staat zijn om zich zelfstandig buiten te bewegen.

De woon- en leefomgeving is een belangrijk onderwerp in de woonzorgzoning. Aspecten van verkeersveiligheid (fiets- en voetpaden en oversteekvoorzieningen), ontsluiting voor openbaar vervoer, sociale veiligheid en obstakels / toegankelijkheid zijn bekeken, alsmede het algemene voorzieningenniveau in Krimpen aan den IJssel.

Voor de woonzorgzoning in Krimpen aan den IJssel wordt de woonomgeving nader onderzocht, waarbij als normen de gemeentelijke kwaliteitsambitie voor de openbare ruimte en 'Woonkeur, criteria voor de woonomgeving', worden gehanteerd. Hiertoe worden onder meer wijkschouwen georganiseerd in de omgeving van voorzieningencentra.

In 2008 scoorde de woonomgeving kwaliteit 'hoog' voor wat betreft de woonzorgschouwen. De gemeente neemt het initiatief om ca 2 x per jaar een 'woonzorgschouw' te organiseren.

5. Voorzieningen zijn aanwezig en toegankelijk (winkels voor de dagelijkse behoeften, gezondheidszorg / huisarts / apotheek, wijkcentrum, servicepunt, halte openbaar vervoer, pinautomaat). Deze voorzieningen bevinden zich binnen loopafstand (ca 200 á 400 meter) en/of er zijn voldoende vervoersmogelijkheden om daarnaar toe te gaan.

De WoonzorgzoneVerkenner geeft een goed inzicht in de situering van voorzieningen en de loopafstanden daarnaar toe.

Niet alle voorzieningen worden decentraal gerealiseerd. Zo wordt onder meer gekozen voor één gezondheidscentrum, om de zorg zo doelmatig mogelijk te laten verlopen. In Oost zijn de afstanden naar winkels voor dagelijkse levensbehoeften en eerstelijnszorg meer dan 400 meter. Crimpenersteijn vangt dit op door spreekuren in te richten en de winkel open te stellen voor de buurt.

In Lansingh Zuid zijn bijna geen voorzieningen. In 2009-2010 zal gekeken worden of een koppeling gemaakt kan worden met bijvoorbeeld de school, met Tricolore en met de ontmoetingsruimte in project Quarakter, om voorzieningen in de wijk te krijgen die de zelfstandigheid van de wijkbewoners ondersteunen.

Het verbeteren van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer als middel om mensen langer zelfstandig deel te laten nemen aan het maatschappelijk verkeer is onder meer uitgewerkt door de bushaltes in Krimpen aan den IJssel aan te passen aan de nieuwe CROW richtlijnen. Hierdoor kunnen mensen met een functiebeperking langer zelfstandig gebruik maken van het openbaar vervoer en wordt de maatschappelijke mobiliteit van deze mensen vergroot.

Helaas is door een aanpassing in de buslijnen geen buslijn en -halte meer op Zandrak, nabij Crimpenersteijn.

6. Er is 24-uur per dag alarmering /alarmopvolging beschikbaar en andere toepassingen van moderne technologie in de keten wonen-zorg-welzijn, die langer zelfstandig wonen ondersteunen.

24-Uurszorg kan in Krimpen aan den IJssel gepland en ongepland geboden worden door thuiszorg en vanuit de zorgsteunpunten Tiendhove en Crimpenersteyn. Wij verwachten dat de inzet van moderne technologie voor alarmering en zorgtoepassingen belangrijker wordt. Alarmering is als voorziening in Krimpen aan den IJssel beschikbaar. De Zellingen en Vierstroomzorgring leveren professionele alarmopvolging bij zelfstandig wonen.

Daarnaast zijn er andere toepassingen van moderne technologie mogelijk om het zelfstandig wonen te ondersteunen.

Voorbeelden:

- een grotere veiligheid in huis (automatische verlichting, beveiliging gas/electra, inbraak- en brandalarm),
- een betere bereikbaarheid voor zorg (alarmering),
- een betere en veilige toegankelijkheid (videofoon, elektronische deursloten, elektrisch bediende deuren)
- videobereikbaarheid met zorgcoördinator, huisartsenpraktijk, etc.
- onderlinge communicatie bewoners, videoverbinding met kerk, soos, etc.

In 2006 is door QuaWonen en Vierstroomzorgring een voorbeeldwoning 'Het Veilige Huis' ingericht met domotica, zoals apparatuur voor personenalarmering, het automatisch ontgrendelen van een voordeur en een verlichte route van de slaapkamer naar het toilet en zorgtelevisie. Deze woning was gedurende 2008 op afspraak en onder begeleiding te bezichtigen. Een projectevaluatie komt in 2009 beschikbaar.

Door middel van diverse computerprojecten in onder meer Crimpenersteyn en bibliotheek zijn senioren en mensen met een verstandelijke beperking vertrouwd gemaakt met computers en moderne technologie. In deze projecten wordt samengewerkt met scholen.

In 2009-2010 wordt het onderwerp moderne technologie in wonen-zorg-welzijn opnieuw geagendeerd.

7. Er is een optimaal niveau van zorg en diensten aan huis.

In het kader van de woonzorgzoning in Krimpen aan den IJssel willen we inzetten op ondersteuning van zelfsturing en zelfregie. Bewoners die daar behoefte aan hebben kunnen bij steunpunten terecht voor informatie en advies. De informatie over alle voorzieningen en aanbieders (sociale kaart) wordt centraal bijgehouden en via het Wmo-loket eenduidig aangeboden. Welzijnsdiensten (vervoer, ontmoeting, maaltijdservice, boodschappenservice, klussendiensten, alarmering, etc.) zullen mensen ondersteunen in het langer zelfstandig blijven. Gezondheidsdiensten en zorgdiensten moeten verspreid over de gemeente in voldoende mate beschikbaar zijn.

Ondanks de beperkte budgetten zijn er op dit moment geen grote wachtlijsten voor thuiszorg verzorging en verpleging in Krimpen aan den IJssel. Na de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zijn er tijdelijk knelpunten ontstaan in de beschikbaarheid van voldoende (thuis)zorg. De situatie voor huishoudelijke zorg heeft na de overheveling van AWBZ naar WMO geleid tot problemen aan de klantzijde. Aan de zijde van de zorgaanbieders zijn problemen ontstaan, o.a. t.a.v. personeelsbeleid en exploitatie.

Er zijn zorgen over de verdere ontwikkeling t.a.v. de modernisering van de AWBZ, met name het uit de AWBZ halen van de functies vroegsignalering en begeleiding. We willen in de woonzorgzoning een onderscheid maken tussen 'compensatie' van beperkingen (hierbij gaat het meestal om individuele verstrekkingen) en op 'het inzetten op preventie en educatie'. Preventie om te voorkomen dat mensen in zware zorgvoorzieningen terecht komen. Educatie om mensen toe te rusten voor het zelf opzoeken van informatie en voorzieningen, alsmede het opsporen van eigen talenten. We willen collectieve voorzieningen op gebied van preventie en educatie ontwikkelen, die mensen ondersteunen in langer zelfstandig wonen.

Het welzijnswerk voor ouderen wordt in Krimpen aan den IJssel uitgevoerd door Stichting Meldpunt. Deze Stichting faciliteert vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke groeperingen in het organiseren van welzijnsdiensten. Maatschappelijke organisaties als kerken, UVV, Zonnebloem, Rode kruis, NPV, Ouderenbonden, vervullen een belangrijk deel van het welzijnswerk in Krimpen aan den IJssel. Het is belangrijk om hen goed te betrekken bij de ontwikkeling van de woonzorgzoning. Hiertoe wordt in samenspraak met onder meer het Seniorenplatform een plan opgesteld.

7. Deelprojecten woonzorgzoning

Voor het programma Woonzorgzoning 2009-2010 gebruiken we de volgende indeling:

- Wonen en Woonomgeving
- Voorzieningen
- Zorg en welzijn
- Participatie en Burgerschap
- Moderne technologie en ICT

De projecten worden uitgewerkt naar:

- doelstelling
- projectactiviteiten
- partijen
- financiën

Woonzorgzonering Krimpen aan den IJssel, deelprojecten 2009-2010

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:	
Wonen en Woonomgeving	Nieuwbouw Rondweg / Middenwetering	Zelfstandigheid Betaalbaarheid Toegankelijkheid	Sloop woningen en start bouw 2e helft 2009.	<u>QuaWonen</u> ZGR	Regulier budget	<u>QuaWonen</u> ontwikkelt en realiseert. <u>ZGR</u> onderzoekt mogelijkheid dagverzorging. <u>SOR</u> ontwikkelt en realiseert	Bedrijfsplan QuaWonen	
	Nieuwbouw Nieuwe Tiendweg	Zelfstandigheid Betaalbaarheid Toegankelijkheid	Medio 2009 start bouw.	<u>SOR</u>	Regulier budget	<u>SOR</u> ontwikkelt en realiseert	Bedrijfsplan SOR	
	Renovatie woningen Jan van Zutphenhof en Zandrak.	Zelfstandigheid Betaalbaarheid Toegankelijkheid	ComWonen beraadt zich op plannen voor weghalen drempels ca 2011.	<u>ComWonen</u>	Regulier budget	ComWonen beraadt zich op het plan.	Bedrijfsplan ComWonen	
	Centrumplannen wooncomplex met zorgmogelijkheden	Zelfstandigheid Betaalbaarheid Toegankelijkheid Zorgzaamheid	Idee wordt meegenomen in ontwikkeling centrumplannen. Bijv. 24 woningen beschermd groepswonen.	<u>QuaWonen</u> Gemeente ZGR	PM	Gemeente: Idee wordt betrokken in centrumplan.	Gemeente, Centrumplan	
	Project Lijsterstraat (1 ^e deel centrumplannen)	Zelfstandigheid Betaalbaarheid Toegankelijkheid	Art. 19 WRO-procedure	<u>Qua Wonen</u> Gemeente	Regulier budget	<u>QuaWonen</u> : ontwikkelt en realiseert	Bedrijfsplan QuaWonen	
	Bloemenbuurt West	Zelfstandigheid Toegankelijkheid	Realisatie huisvesting en ontmoetingsruimte.	<u>QuaWonen</u> Diverse organ.	QuaWonen (25.000,- + € 80.000,- inricht. + € 15.400,- complexbeheer reservering) SEV (€ 9.600,-) Gemeente € 15.000,- (2009)	<u>QuaWonen</u> : ontwikkelt en realiseert, samen met BAM. <u>Meldpunt, Zellingen</u> en <u>VSZR</u> : aanbod diensten.	Bedrijfsplan QuaWonen, Zellingen, VSZR, Meldpunt	
	BloemRijk, Samen Wonen Jong en Oud	Ontmoeting	2009 oplevering 1 ^e fase en start bouw 2 ^e fase. Conceptontwikkeling project Samen wonen Jong en Oud. Draagvlak creëren in buurt, bij toekomstige bewoners, communicatie/werving bewoners, beheer- en exploitatie/ moderator en buurthuiskamer, uitwerken, toegankelijkheidstoets uitwerken.	in de projectgroep BloemRijk	QuaWonen € 9.900,-			
			Onderzoek Flexibel wonen naar mogelijkheden voor bijzondere groepen.					
	Lansingh-Zuid 7 & 8	Zelfstandigheid Toegankelijkheid Betaalbaarheid	Bouw ± 55 levensloop- bestendige woningen, 40 appartement., 15 e.g.w. Verwachte start bouw: 2009.	<u>QuaWonen</u>	Regulier budget	<u>QuaWonen</u> : ontwikkeling en realisatie		

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:
	Politiekeurmerk en brandveiligheid	Veiligheid woningen en woorgebouwen	QuaWonen ca 300 woningen	QuaWonen SOR ComWonen Gemeente	€ 200.000,-	QuaWonen: ca 200 in 2009 van PKV voorzien QW gaat door tot alle woningen PKV hebben.	Bedrijfsplan QuaWonen
	Inzet complexbeheer in complexen en wijkcentra	Goed leefklimaat, stimuleren ontmoeting		QuaWonen	€ 93.400,- (uren leefbaarheid) € 1.000,- (vergunningen)		Bedrijfsplan
	Wijkcentra en onderhoud	Activiteiten	Intensiveren gebruik wijkcentra, door stimuleren van organisatie van open bijeenkomsten door buurtbewoners, verenigingen etc.	QuaWonen	€ 5.000,- (onderhoud wijkcentra) € 30.000 (subsidie intensivering gebruik/uur wijkcentra)		Bedrijfsplan
	Ondersteuning bewonersinitiatieven	Bevorderen ontmoeting, activiteiten		QuaWonen	€ 5.000,-		
	Verkeersveilige en obstakelvrije openbare ruimte	Veiligheid Toegankelijkheid Zelfredzaamheid	Wijkschouwen algemeen en specifiek voor woonzorg ca 2x per jaar.	Gemeente	Regulier budget	Gemeente: Structurele aandacht voor verkeersveilige en obstakelvrije openbare ruimte.	Beleidsprogramma gemeente
	Buurtbemiddeling	Veiligheid Ontmoeting Zorgzaamheid	Project loopt door, uitvoering door Factor G. Gebruik ruimte in De Tuyter.	Gemeente QuaWonen Politie Factor G	€ 13.000,- € 13.000,-	Gemeente/ QuaWonen: gezaamenlijke financiering	Bedrijfsplan QuaWonen, Beleidsplan gemeente.
	Wijkschouw; inventariseren knelpunten woonzorg-routes, met bewoners.	Verantwoordelijkheid Veiligheid Ontmoeting	Ca 2 wijkschouwen per jaar, specifiek voor woonzorg.	Gemeente QuaWonen Bewoners	Gemeente: € 2.000,- /12.500,-/15.000,- / 5.000,- (aanpassen beilentableau, graffitibestrijding, onderhoudsuitgaven tbv leefbaarheid/ leefbaarheidactiviteiten fysiek)	Gemeente: initiatief en uitvoering. Bedrijfsplan Quawonen uitvoering	Beleidsplan gemeente.
	Opknappen binnenterrein Lavendel	Verbeteren woonomgeving	Ophogen en herinrichten openbaar gebied (gemeente voert uit, QuaWonen betaalt)	Gemeente	QuaWonen € 15.000,-		Bedrijfsplan QW 2008 (opdracht verstrekt)
Voorzieningen algemeen	Overzicht voorzieningen	Zelfstandigheid Zelfredzaam	Overzicht updaten van voorzieningen (dagelijkse boodschappen, openbaar vervoer, eerste lijn, post/bank, ontmoeting, zorg). Update in Verkenner.	Gemeente	Gemeente € 5.000,- voor update Verkenner.	Gemeente: initiatief en uitvoering.	Beleidsplan gemeente.

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:
	Wmo-loket breed voor alle ondersteuningvragen; Uniforme opzet en aanbieder volledige sociale kaart, inclusief informatiedragers.	Zelfredzaamheid Toegankelijkheid	Wmo-loket / publiekscentrum in 2009 operationeel. Verder kijken naar participatie partners wonen, zorg, welzijn.	Gemeente Meldpunt	Regulier budget	Gemeente: initiatief en uitvoering	Beleidsplan gemeente.
	Ontwikkeling Gezondheidscentrum cq gezondheidszorg bij Tiendhove.	Zelfredzaamheid Toegankelijkheid Betaalbaarheid Zorgzaamheid	Gezondheidscentrum; visie ontwikkelen irt wozozo. 2009: Geriatisch spreekuur Havenziekenhuis/ Tiendhove i.r.t. poli IJsselland / gezondheidscentrum	Gemeente Gezondheidscentrum	Regulier budget	Gemeente: Verbinden van programma gezondheidscentrum met wozozo.	Beleidsplan gemeente.
Zorg en Welzijn	Vernieuwing Tiendhove	Goede woonzorgvoorziening PG met voorzieningen voor de wijk (dorpsplein)	Realisering nieuwbouw 2012	ZGR/SOR	Pm	SOR en ZGR: realisering nieuwbouw met 'dorpsplein'	Bedrijfsplan SOR en ZGR.
	Renovatie Crimpenersteyn	Goede woonzorgvoorziening diverse doelgroepen met voorzieningen voor de wijk.	Financiële haalbaarheid wordt onderzocht, realisering 2010.	De Zellingen	Pm	Zellingen: realisering renovatie	Bedrijfsplan Zellingen
	Overzicht woonzorg voor GGZ en gehandicapten.	Goede woonzorgvoorzieningen ontmoetingsactiviteiten voor mensen met een verstandelijke handicap of psych. problematiek.	Overzicht opstellen en analyse verbeterpunten. Overzicht in Verkenner opnemen; kaartbeeld maken.	Pameijer Gemeente Philadelphia Ea wo Flexibel wonen	Regulier	Pameijer: initiatief en uitvoering inventarisatie	Bedrijfsplan Pameijer
	Logeervoorziening	Zelfstandigheid	Planvoorbereiding samen met Philadelphia en De Zellingen gestart. Verder ontwikkeling afhankelijk van beschikbaar komen van locatie.	Philadelphia QuaWonen Zellingen	Regulier	Philadelphia: Initiatiefnemer en uitvoering.	Bedrijfsplan Philadelphia
	Awbz en WMO: gevolgen stelselwijziging voor doelen wozozo.	Inzicht in gevolgen (o.a. m.b.t. huishoudelijke zorg, begeleiding, vroegsignalering). Oplossingen zoeken.	Inzicht in de consequenties van bijv. het wegvallen vroegsignalering voor eenzaamheid of de invoering van een eigen bijdrage voor dagbesteding. Ideeën ontwikkelen hoe met	Gemeente Zellingen Meldpunt VSZR Pameijer	Regulier	Gemeente: initiatief en uitvoering	Beleidsplan gemeente

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:
			<p>investering in algemene voorzieningen (huisbezoeken, ontmoetingsplek) en woonvormen (bijv. hofje) bewoners toch lang zelfstandig kunnen blijven en niet met problematiek en al uit beeld verdwijnen.</p> <p>Ontwikkeling plan t.a.v. educatie en preventie.</p>				
	Gezonde wijken: invloed op depressie, alcoholverslaving onder ouderen, bewegen, overgewicht.	Gezondheid Zelfstandigheid	Actieplan lokaal gezondheidsbeleid verbinden met doelen woonzorgzonerings.	<u>Gemeente</u>	Regulier	<u>Gemeente:</u> uitvoering	Beleidsplan gemeente
	Activiteiten en ontwikkeling wijkcentra Vijverflat, Gouden Regen, Parkrand, Cripenersteyn en Tiendhove	Ontmoeting Zelfredzaamheid	<p>Activiteiten organiseren in wijkcentra.</p> <p>Verder ontwikkelen wijkfunctie TH en CrSt met samenwerkingspartners.</p> <p>Ontwikkeling vraagegestuurde wijkcentra.</p> <p>Koppeling aan vrijwilligerswerk en reïntegratie, educatie, maatschappelijke stages.</p> <p>In 2009 wil Seniorenplatform wijkbijeenkomsten houden, op zoek naar vrijwilligers en vraag.</p>	<p>Meldpunt Gemeente Tiendhove De Zellingen QuaWonen VSZR</p>	<p>€ 10.000</p> <p>€ 2.500</p>	<p>Meldpunt: Ontwikkeling van relatie met buurtverenigingen in de 5 centra.</p> <p><u>Gemeente:</u> faciliteren van activiteiten.</p>	<p>Bedrijfsplan Meldpunt</p> <p>Jaarplan Seniorenraad</p>
	Ontmoetingscentra / buurtkamers.	Ontmoeting Toegankelijkheid	Ontwikkeling visie op ontmoetingscentra / relatie met wijkcentra.	<u>QuaWonen</u> Meldpunt	Regulier	<u>QuaWonen:</u>	Bedrijfsplan QuaWonen
	'Natuurlijke ontmoetingsplekken', ook in openbare ruimte.	Zelfredzaamheid Toegankelijkheid Betaalbaarheid Zorgzaamheid	Onderzoek naar de haalbaarheid van een integrale functie t.b.v. de keten wonen-zorg-wezijn-	<u>Gemeente</u> ZGR De Zellingen VSZR	Regulier	<u>Gemeente:</u> faciliteert	Beleidsplan gemeente
	Ontwikkeling van goede ketensamenwerking en						

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:
	casemanagement / bewonersadviseur voor wonen, welzijn, zorg, inkomens-ondersteuning.		inkomen.	QuaWonen e.a.			
	PG en mantelzorg	Zelfredzaamheid	Onderzoek naar opzet innovatief mobiel team voor zorg en begeleiding aan thuiswonenden lichtdemeterenden en hun mantelzorgers.	Zellingen	Regulier	Zellingen: initiatief en uitvoering	Bedrijfsplan Zellingen
Participatie en burgerschap	Tuinwedstrijd in nader te bepalen buurt / herinrichting woonomgeving.	Ontmoeting Verantwoordelijkheid	Organisatie tuinwedstrijd	QuaWonen	Regulier budget (Investering Quawonen: € 15.000)	QuaWonen: Faciliteren en organiseren.	Bedrijfsplan QuaWonen
	Activiteiten met kinderen van basisschool Kompas in Tiendhove.	Ontmoeting	Uitvoering activiteiten.	Tiendhove Kompas	Regulier budget	Tiendhove: samenwerking met Kompas	Bedrijfsplan Tiendhove
	Relatie Jeugd - Ouders in Krimpen aan den IJssel	Verantwoordelijkheid Zorgzaamheid Zelfstandigheid Participatie	Onderzoek, in beeld brengen van de huidige situatie; aanbod ontwikkelen.	Pameijer Gemeente	Regulier	Pameijer: onderzoek en ontwikkeling aanbod.	Bedrijfsplan Pameijer.
	Jong-oud projecten	Ontmoeting Verantwoordelijkheid Zorgzaamheid	Kunst- en cultuurproject	Gemeente Meldpunt	Regulier	Gemeente: Faciliteert. Meldpunt voert uit.	Beleidsplan gemeente
	Omzien naar elkaar; Signalerend huisbezoek	Verantwoordelijkheid Zorgzaamheid Zelfstandigheid Participatie	Uitwerking van het projectplan ter voorkoming en tegengaan van eenzaamheid en sociaal isolement.	Gemeente Meldpunt VSZR De Zellingen Meldpunt Pluspunt Seniorenplatform Kwadraad e.a.	€ 20.000	Gemeente: Faciliteert. Meldpunt e.a. voeren uit.	Beleidsplan gemeente
	Versterking burgerschap, vrijwilligerswerk, zelforganisatie, verenigingen	Verantwoordelijkheid Zorgzaamheid	Visie op vrijwilligers werk, deskundigheidsbevordering en werving. Nota vrijwilligerswerk en subsidiereregeling gereed. Coachen op informele structuren, 'substructuren'. In wijken.	Gemeente	Gemeente € 8.000	Gemeente: uitvoering en implementatie.	Beleidsplan gemeente

Veld	Deelproject	Doel	Activiteiten 2009-2010	Trekker (verantwoordelijk) en actoren	Projectmiddelen 2009-2010	Prestatie-afspraken	Geborgd in:
	Ontwikkeling ondersteunings-netwerken senioren	Zelfstandigheid Zelfredzaamheid Ontmoeting	Werving senioren / talenten, org. onderlinge activiteiten gericht op ontmoeting en vaardigheden (samen koken, internetten, uitgaan, formulierenbrigade).	<u>Meldpunt</u>	Gemeente € 3.600	<u>Meldpunt:</u> Plan van aanpak en nieuwe activiteiten.	Bedrijfsplan Meldpunt
	Educatie en arbeid	Zelfstandigheid Zelfredzaamheid Participatie	Aanbod organiseren: bijv. cursus 'burgerschapscompetenties', sociale vaardigheden, dagstructuur.				
Moderne technologie en ICT	Oriëntatie op en realisering van mogelijkheden moderne technologie in wonen, zorg, welzijn, openbare ruimte	Zelfstandigheid Zelfredzaamheid Veiligheid Ontmoeting	Tiendhove benut in de nieuwbouw de mogelijkheden van domotica. VSZR en Meldpunt: proef met buurthulpcentrale. (vrijwilligerssteunpunt en 'Hallo met...') Digitale sociale kaart	<u>Tiendhove</u> VSZR Meldpunt QuaWonen <u>Gemeente</u>	Regulier budget	<u>ZGR:</u> investeren in domotica in de nieuwbouw. <u>VSZR:</u> investeren in buurthulpcentrale. <u>Gemeente:</u> investeren in digitale sociale kaart (vraagwijzer)	Bedrijfsplannen van ZGR, Zellingen, VSZR, QuaWonen, SOR. Beleidsplan gemeente.
	Woning met domotica: nieuw onderzoek met bewoners.	Zelfstandigheid Zelfredzaamheid Veiligheid Betaalbaarheid	Evaluatie Veilige Huis is uitgevoerd. Vervolg in 2009. Werkgroep wordt weer actief.	<u>QuaWonen</u> Vierstroom en overige leden initiatiefgroep		<u>QuaWonen:</u> initiatief en uitvoering.	Bedrijfsplan QuaWonen
	Bevordering computergebruik en vaardigheden moderne technologie.	Zelfstandigheid Zelfredzaamheid Toegankelijkheid	Aanbod in Crimpenersteyn voor senioren en mensen met verstandelijke beperking. In bibliotheek en wijkcentra: internetcafés en aanbod cursussen.	<u>Crimpenersteyn</u> <u>ea</u>	Gemeente: € 5.000		

8. Organisatie

Voor een duurzame woonzorgzoning is het belangrijk dat programma en projecten worden verankerd in reguliere beleidsprogramma's en managementstructuren. Vanwege de groeiende gemeentelijke verantwoordelijkheid m.b.t. ondersteuningsvoorzieningen (Wmo) is besloten om de regie van het totaalprogramma woonzorgzoning bij de gemeente te leggen, de beleidscyclus van de gemeente aan te houden en aan te sluiten bij de vormgeving en documentatiesystemen van de gemeente.

Voor een aantal deelprojecten geldt dat de regie en het opdrachtgeverschap niet in handen is van de gemeente. Voor die projecten bewaakt de gemeente de voortgang. Gemeentelijke regievoering vervangt uiteraard niet de integrale bestuurlijke aanpak, waarbij zorg- en welzijnsorganisaties, corporaties en gemeentelijke sectoren gezamenlijk het beleid afspreken en uitvoeren.

Binnen de gemeente vindt op managementniveau afstemming en regie plaats en op beleids- en uitvoerend niveau gebeurt dat in de programmagroep. Eén sectordirecteur treedt op als coördinerend directeur. De coördinerend directeur wisselt om de twee á drie jaar. De coördinerend directeur bewaakt de integrale aanpak, zonder de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deelprojecten in dat programma over te nemen. De sectoren behouden hun eigen verantwoordelijkheid, zoals die zijn vastgelegd door het College van B&W en gemeenteraad. Zij worden aangesproken op de integrale aanpak op basis van het gezamenlijk vastgesteld Programma. Bij verschil van mening heeft de coördinerend directeur de bevoegdheid om een beslissing te nemen.

De deelprojecten hebben een trekker. Deze is als voorzitter verantwoordelijk voor de voortgang en de terugkoppeling naar programmagroep en bestuur.

De huidige projectstructuur voldoet.

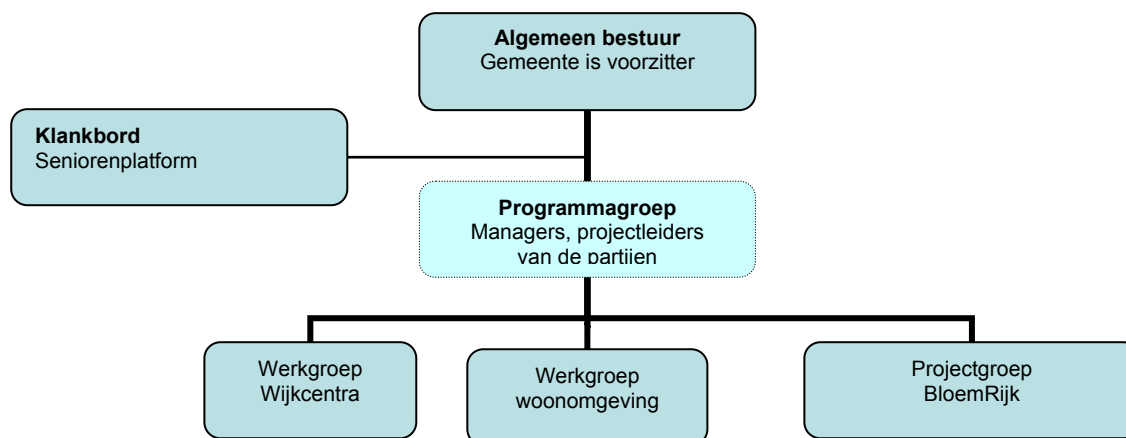
- Het Algemeen Bestuur (AB) is het brede platform van bestuursoverleg. Dit platform is koersbepalend en beleidsbepalend voor het programma.
- In de programmagroep participeren de projectleiders / management van alle projecten die worden geïnitieerd en uitgevoerd in het kader van Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel. De programmagroep is beleidsvoorbereidend en -uitvoerend.
- Vanuit de programmagroep kunnen tijdelijk werkgroepen / taakgroepen worden ingesteld.

De gemeente vervult de regiefunctie door:

- Voorzitter te zijn van het Algemeen Bestuur (wethouder).
- De coördinerend directeur voor 2009 is de directeur van sector Samenleving.

De coördinerend directeur is verantwoordelijk voor:

- communicatie en informatievoorziening over woonzorgzoning in alle sectoren;
- communicatie van eenduidig gemeentelijk beleid t.a.v. projecten die in het kader van de woonzorgzoning worden ontwikkeld en uitgevoerd;
- intern draagvlak voor de beleidslijn;
- voortgang, onder meer door zo kort mogelijke procedures;
- snelle besluitvorming, onder meer door korte lijnen in de gemeentelijke organisatie.

Algemeen bestuur:

- Participatie op directie / bestuurdersniveau of gemandateerd voor de woonzorgzoning
- Verantwoordelijk voor integrale aanpak en de vaststelling van het jaarprogramma
- Komt 3 á 4x per jaar bij elkaar

Programmagroep woonzorgzoning:

- Participatie op managementniveau
- Verantwoordelijk voor implementatie en voorbereiding van bestuursbesluiten
- Komt ca 5x per jaar bij elkaar

Werkgroepen / taakgroepen:

- Participatie op niveau aansturing uitvoering (operationeel management)
- Verantwoordelijk voor de (voorbereiding van) de uitvoering van de projecten
- Werkgroepen zijn tijdelijk, werken vanuit een afgebakende taakopdracht
- Werkgroepen krijgen verzoek om uitwerking van programmagroep en koppelen ook terug naar de programmagroep

Bestuursadviseur:

- Bewaking van continuïteit en het concept van de integrale aanpak
- Programma update en jaarplan
- Voorzitter programmagroep
- Procesbegeleider project BloemRijk (tevens voorzitter projectgroep)

Programmaondersteuning:

- Secretariaat en de ondersteuning van alle geledingen van de woonzorgzoning. In de gemeentelijke organisatie wordt de ondersteuningsfunctie geleverd door de sector Samenleving. Alle partijen stellen personele uren ter beschikking voor inhoudelijke inbreng voor ontwikkeling, implementatie en uitvoering.

9. Communicatie

9.1. Inleiding

Woonzorgzoning Krimpen aan den IJssel is een belangrijk project in de Gemeente Krimpen aan den IJssel. De integrale aanpak van Wonen, Zorg en Welzijn biedt goede kansen voor de ontwikkeling van een gemeente waar bewoners, ook met beperkingen en een grote zorgvraag, kunnen blijven wonen. Communicatie met belanghouders is voor het welslagen van het project van groot belang. Als belanghouders zijn onder meer te benoemen: bewoners, cliënten, gemeentebestuur en gemeenteraad, provincie, financiers, deelnemende en investerende partijen wonen, zorg en welzijn, Zorgkantoor, belangenorganisaties, landelijke kenniscentra.

9.2. Werkwijze

De coördinatie m.b.t. communicatie ligt bij de afdeling Communicatie van de gemeente. De afdeling Communicatie werkt in deze samen met de gemeentelijke projectsecretaris en de bestuursadviseur. De uitvoerende werkzaamheden, zoals schrijfwerk, lay-out en redactiewerk, kunnen eventueel worden uitbesteed aan c.q. verricht worden door derden.

De investerende partijen kunnen zelfstandig communiceren met de pers; persberichten e.d. worden ook gestuurd aan het programmasecretariaat, bij voorkeur vooraf. In berichtgeving wordt vermeld dat 'woonzorgzoning' een samenwerkingsproject is met participatie van partijen wonen, zorg en welzijn en de gemeente.

Als er opleveringen en activiteiten plaatsvinden in het kader van 'woonzorgzoning', wordt hierover gecommuniceerd met belanghebbenden. Initiatief en plan hieromtrent gaat uit van de partij die verantwoordelijk is voor de oplevering van het project cq de activiteit.

9.3. Doelgroepen, activiteiten, communicatiemomenten

Communicatiedoelen:

1. Het bevorderen van participatie van bewoners
2. Informeren, raadplegen, activeren van bewoners
3. Draagvlak verwerven en vasthouden bij partners, overheid en financiers voor vernieuwing en financiering van projecten
4. Laten zien wat er in het kader van woonzorgzoning in Krimpen aan den IJssel gebeurt
5. Kennis delen met anderen en leren van anderen

6. Functionaliteit: weten wat in de verschillende projecten gebeurt, weten wat ieders inbreng is, tijdig vertellen wat nodig is om verder te kunnen

Communicatieonderwerpen:

Hierbij wordt uitgegaan van de hoofdstructuur van de woonzorgzoning, die te onderscheiden is naar:

1. Algemene zaken, nieuws van het bestuur
2. Wonen en Woonomgeving
3. Voorzieningen algemeen
4. Zorg en welzijn
5. Participatie en burgerschap
6. Moderne technologie

Als doelgroepen voor communicatie worden aangemerkt:

1. Bewoners en belangenorganisaties
2. Partners, interne projectcommunicatie
3. Overheid en financiers: gemeente, de provincie Zuid-Holland, rijksoverheid (m.n. ministeries van VWS en VROM), Zorgkantoor, Stadsregio
4. Wijdere omgeving (andere steden, andere wijken, andere landen, etc)

Als communicatiemiddelen worden onder meer aangemerkt:

1. Persberichten, geschreven artikelen in wijkkrant, lokale kranten, dag- en weekbladen en eigen bladen van de betrokken organisaties, w.o. De Klinker en Nieuwsbrief 55+
2. Digitale artikelen op websites internet, elektronische nieuwsbrief
3. Brochures en notities, rapportages en verslagen
4. Voordrachten tijdens symposia en bijeenkomsten

Specifieke communicatiemomenten worden gekozen als er resultaten te melden zijn of als er gerapporteerd moet / kan worden over voortgang:

1. Open dagen aangesloten organisaties
2. Opening- en startfestiviteiten deelprojecten
3. Symposia, werkbezoeken
4. Bewonersbijeenkomsten
5. Vergaderingen bestuur en deelprojecten

9.4. Speerpunten voor communicatie

De speerpunten voor communicatie zijn gericht op:

1. Informatiebrochure, algemene verspreiding
2. Korte nieuwsbrieven
 - via plaatselijke huis- aan huisbladen
 - via de eigen bladen (huisorganen) van de partijen
 - via de website van de gemeente
3. Informatie binnen het project
4. Uitnodigen gemeentelijke politici voor werkbezoeken, wijkwandelingen of informeren van politici op stadhuis
5. Startbijeenkomsten organiseren en mijlpalen belichten
6. Communicatie over woonzorgzoning koppelen aan gemeentelijke communicatie
7. Informatie op de website www.krimpenaandenijssel.nl
8. Update informatie op landelijke kennissites o.a. www.kenniscentrumwonzorg.nl

Voor het schrijven van artikelen en nieuwsbrieven over (o.a.) woonzorgzoning worden vrijwillige reporters uit de kring van Seniorenplatform geworven. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande Senioren Nieuwsbrief 55+.

9.5. Media

Schriftelijke media:

- Huis- aan huis bladen, De Klinker
- Bewonersbladen en nieuwsbrieven van de corporaties
- Eigen uitgaven zorg- en welzijnsorganisaties en instanties met werkgebied Krimpen aan den IJssel

Audiovisuele media:

- Locale en regionale radio en tv

Digitale media, o.a.:

www.aedes.nl brancheorganisatie woningcorporaties

www.kenniscentrumwonzorg.nl kenniscentrum Wonen en Zorg Aedes Actiz

www.movisie.nl kennisinstituut voor zorg en welzijn

www.sev.nl Stuurgroep experimenten volkshuisvesting

www.krimpenaandenijsel.nl gemeente Krimpen aan den IJssel

alle sites van de aangesloten partijen

10. Begroting

De financiering van de diverse projecten (bijvoorbeeld opwaardering woningen, exploitatie wijkcentra, aanleg obstakelvrije routes, nieuwbouw) valt onder bedrijfsverantwoordelijkheid van de uitvoerende partij(en) zelf. Hiervoor worden per project begrotingen opgesteld en opgenomen in de afzonderlijke bedrijfsplannen.

De Gemeente stelt middelen ter beschikking ter dekking van de algemene projectkosten voor organisatie, bestuursondersteuning, participatie en communicatie.

Bijlage 1 Participanten 2009

Samenstelling Algemeen Bestuur (AB) WZW Krimpen aan den IJssel

Gemeente, College B&W	Mw A.A. Aeyelts Averink - Winsemius, voorzitter
Gemeente Sector Samenleving	Dhr H.S. Prins, coördinerend directeur
Gemeente, Sector Ruimte	Dhr A.E. Bosker
Stichting Meldpunt Capelle/Krimpen	Mw J. Grandia
Vierstroomzorgring (VSZR)	Dhr R. Baljon
Woningcorporatie QuaWonen	Mw R. Schoen
De Zellingen, Crimpenersteyn en Thuiszorg	Mw T. van Wijngaarden-van Dieren
Zorggroep Rijnmond, Tiendhove	Mw R. Heijkoop
Seniorenplatform	Dhr G. van der Kruijt
Zorgkantoor Rotterdam	(ad hoc)

Samenstelling Programmagroep woonzorgzonerings

Gemeente, Sector Samenleving	Dhr T.J. Kruithof
Gemeente, Sector Samenleving	Dhr F.T.A. Muilwijk
Gemeente, Sector Ruimte	Dhr A.K. Versteeg
Gemeente, Dienst Openbare Werken	Dhr P.J.F. Daelmans (ad hoc)
Woningcorporatie QuaWonen	Mw R. Schoen
Woonzorgcentrum Crimpenersteyn	Mw A. Froeling
Thuiszorg De Zellingen	Mw N. Bickes
Woonzorgcentrum Tiendhove	Dhr T. Louter
Vierstroomzorgring	Dhr R. Baljon
Meldpunt Capelle/Krimpen	Mw D. Weijtenburg
Pameijer	Dhr R. van der Kind / Mw C. van Paridon
Philadelphia Zorg	Dhr W. Altena
ComWonen	Mw I. Wilson
SOR	(ad hoc)
Gezondheidscentrum	(ad-hoc)

Advies en ondersteuning

Hulsebosch Advies	Mw L.M.T. Hulsebosch (lid AB, voorzitter PG)
Sector Samenleving	Mw J.G. Nieboer, gemeentelijk projectsecretaris

Bijlage 2

Toegankelijkheidsclassificatie woningen

De corporaties in regio Rotterdam sluiten voor de classificatie van de woningvoorraad aan bij de classificatie van Maaskoepel, maar dan wel met de pictogrammen van regio Haaglanden. Maaskoepel heeft kort geleden, na een tussentijdse evaluatie van de classificatie, besloten om de sterren te vervangen door pictogrammen.

Het classificatiesysteem onderscheidt onderstaande categorieën en 3 pictogrammen.

- Onbekend
- Gelijkvloerse woning
- Rollator geschikte woning
- Rolstoelgeschikte woning

Gelijkvloerse woning:

Rollator geschikte woning:

Rolstoel geschikte woning:

Checklist

Voor het indelen van een woning in een van de genoemde toegankelijkheidsklassen wordt de navolgende checklist gebruikt.

Gelijkvloerse woning

01. De woning is gelijkvloers
02. De woning ligt op de begane grond of is bereikbaar met een lift.

Voldoet aan criteria 01 t/m 02: gelijkvloerse woning

Rollator geschikte woning

03. Het toegangspad tot wooncomplex en woning is min. 1200 mm breed.
04. Het toegangspad tot het wooncomplex en de woning heeft een maximale helling van 1:12.
05. Er bestaan geen belemmeringen om deuren in het wooncomplex te openen (Bijv. paaltjes die in de weg staan of deuren die niet volledig open kunnen).
06. Er bestaan geen belemmeringen om deuren in de woning te openen.

07. Het woongebouw heeft geen drempels, die niet door aanpassingen zoals vlonders zijn te overbruggen
08. De woning heeft geen drempels, die niet door aanpassingen zoals vlonders zijn te overbruggen (geldt niet voor het balkon).
09. Indien de woning in een wooncomplex ligt: De toegangsdeuren en liftdeuren worden automatisch geopend (met automatische deuropeners).

Voldoet aan criteria 01 t/m 09: rollator geschikte woning

10. De toegangsdeuren in het woongebouw en de liftdeuren hebben een minimale breedte van 900 mm (dagmaat: 850 mm).
11. De toegangsdeur tot de woning heeft een minimale breedte van 900 mm (dagmaat 850 mm).
12. De eventuele lift is groot genoeg voor een rolstoel (minimaal 1 x 2 m).

Voldoet aan criteria 01 t/m 12: rollator geschikte woning

Rolstoel geschikte woning

13. De binnendeuren in de woning hebben een minimale breedte van 900 mm (dagmaat: 850 mm).
14. De woning heeft geen haakse bocht waarbij de som van de verkeersstrookbreedte kleiner is dan 1950 mm.
15. In de keuken is – bij plaatsing van een onderrijdbare keuken – een draaicirkel van 1500 mm mogelijk (minimaal opp. 2150 x 2150 of 1700 x 2700 mm).
16. Het toilet is zelfstandig te gebruiken voor iemand met een rolstoel (eventueel na samenvoeging met de natte cel. De deur zit in de lange wand naast de toiletput of de toiletruimte is van voldoende grootte).
17. In de natte cel is een draaicirkel van 1500 mm mogelijk (minimaal opp. 2150 x 2150 of 1700 x 2700 mm. Eventueel na samenvoeging met het toilet).
18. De slaapkamer is minimaal 2700 mm breed en heeft een minimale oppervlakte van 9 m².

Voldoet aan criteria 01 t/m 18: rolstoel geschikte woning

Bijlage 3

Borging criteria woonzorgzonerings in beleid Gemeente Krimpen aan den IJssel

Criteria wozozo	Voldoende woningen toegankelijk en veilig	Verzorgd wonen voldoende capaciteit	Beschermde wonen voldoende capaciteit	Mix jong oud, geen 'seniorenwijken'	Onderlinge zorgzaamheid (ontmoeting, vertrouwd wonen)	Woonomgeving veilig en obstakelvrij	Voorzieningen voor dagelijks leven in de wijk aanwezig	7x24 Uur alarmering beschikbaar en andere moderne technologie ter ondersteuning zelfstandigheid	Optimaal zorg en diensten aan huis
Gemeenteelijk beleid									
Woonvisie	x	x	x	x	x	x	x	x	x
WMO beleidsplan		x	x	x	x				x
Beleidsplan Mantelzorg				x	x				
'Omzien naar elkaar'									x (ouderadviseur en signalering)
Nota Ruimte voor Gezondheid 2008-2011									x (ouderadviseur en signalering)
Kwaliteitsprofiel openbare ruimte						x			
Accommodatiebeleid (in wording)					x				
Vrijwilligersbeleid (in wording)									
Cultuurbeleid (in wording)					x				
Centrumvisie	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Begroting					x	x	x		x